

Motion till riksdagen 2024/25:1444

av **Patrick Reslow m.fl. (SD)**

Förutsättningar för en grundskola i världsklass

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde sträva mot att fullt ut implementera statligt huvudmannaskap och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga statligt övertagande av dysfunktionella skolor och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga skärpt hantering av registerutdrag där fler brottskategorier redovisas vid anställning inom skolväsendet samt vid skolskjuts och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga nationella riktlinjer i årskurserna F–9 avseende digitalisering och datoranvändning och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att införa en mobilfri skola på riktigt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta förändrade betygskriterier för praktiska ämnen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i sitt arbete borde överväga att ge barn utan tillstånd skolgång på återvändandecenter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringens arbete mot hedersrelaterat förtryck även ska omfatta ett förbud mot värderingsstyrd slöja inom grundskolan och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa Barn- och elevombudet och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga förändringar i skollagen där skolpersonal som ingriper vid brott mot ordningsregler har lagens stöd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga återinförd undervisningsskyldighet och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta en nationell språkravsmodell för pedagogisk skolpersonal och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde beakta värdet av att en huvudman som ansöker om tillstånd att bedriva förskola, skola och fritidshem med konfessionell inriktning även anmäler vilken konfessionell inriktning det avser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen borde överväga att tillsätta en utredning som utvärderar enhetsskolan och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolan är vid sidan av familjen oerhört viktig för barns och ungdomars utveckling och ska utgöra en positiv lärande- och vistelsemiljö. Sverigedemokraterna har sedan riksdagsinträdet 2010 lagt fram och pläderat för en mängd förslag för att vända den negativa utveckling som årtionden av skolpolitiska beslut och massinvandring bidragit till och återskapa en skola i världsklass. Vi har lagt förslag för att stärka elevers kunskaper, ge elever och lärare efterlängtat arbetsro samt göra skolan till en trevlig och trygg arbetsplats. Vi kan med glädje konstatera att merparten av våra förslag som berör återinfört kunskapsfokus och upprätthållande av ordning och trygghet och mer därtill nu verkar bli en realitet. Skolans utveckling går således mot något nytt och hoppfullt och Sverigedemokraterna är en aktiv del i detta.

I Tidöavtalet återfinns gamla sverigedemokratiska käpphästar och förslag: reformering av läroplanen, fokus på kunskap och bildning, satsning på läroböcker, inrättande av en klassikerlista, tidiga stödinsatser, bättre tillgång till små undervisningsgrupper för elever som behöver det och riktat stöd till högpresterande, uppförande-kontrakt mellan skola, elev och elevens föräldrar, ökade befogenheter för rektorer och lärare, ordningsregler som beslutas av skolans vuxna, förstärkt elevhälsa, ökad likvärdighet genom nationella kvalitetskrav och införande av en nationell skolpengsnorm, ökad satsning på Skolinspektionen och skärpt tillsyn av skolor med konfessionell inriktning avseende extremism och islamism, ökade insatser mot hedersrelaterat förtryck, flytt av elever som mobbar eller utgör fara och detta under längre tid än nuvarande lagstiftning medger, anmälningsplikt vid brott på skolan, krav på ekonomisk buffert och skärpt ägarprövning för friskolor, avlastning och mer tid för lärare att ägna sig åt sitt kärnuppdrag samt höjd lärarstatus genom höjda antagningskrav till lärarutbildningen.

Arbetet med att återuppbygga en kunskapsfokuserad skola med arbetsro och trygghet kommer att kräva både klarsyn och mod. Skolan måste därutöver bidra till sammanhållning baserad på svenska normer och värderingar i en tid när Sverige, i spåren av massinvandring och bejakad mångkultur, har tillåtits att slitas isär. I denna kommitté-

motion lyfter vi ytterligare några förslag av vikt för att helheten ska bli så gynnsam som möjligt i återskapandet av en svensk grundskola i världsklass.

Staten som huvudman för skolan

1. Den svenska skolan är en nationell angelägenhet. Trots detta ser skolan helt olika ut på olika håll i landet, vilket är en följd av den misslyckade kommunaliseringen. Kommuner prioriterar olika och inför dokumentation som går utöver det som stadgas i centrala regelverk. Likaså har kommunaliseringen starkt bidragit till att läraryrkets status har försvagats. Grundskolan ska därför ha staten som huvudman så att alla skolor får mer enhetliga förutsättningar för sin verksamhet och håller en jämn och hög kvalitetsnivå. Förutom det förslag om nationell skolpeng och de författningsändringar avseende mer likvärdig kvalitet gällande bland annat tillgång till skolgårdar och läroböcker som återfinns i Tidöavtalet bör även nationella ordningsregler omfattas. Regeringen borde i sitt arbete sträva mot att helt återinföra statligt huvudmannaskap.

Statligt övertagande av dysfunktionella skolor

2. Det finns skolor som inte lever upp till de krav på regler och riktlinjer som förmedlas i skolans styrdokument och det finns skolor – främst i utsatta områden – som inte uppfyller minimikraven när det gäller trygghet och undervisning. Dessa dysfunktionella skolor behöver staten via Skolinspektionen ta över. Skolinspektionen tog i januari 2019 över ansvaret för att styra upp den negativa situationen på en skola i Stockholmsområdet där problemen var allvarliga med kränkningar mellan elever, bristande studiero och avsaknad av insatser till elever i behov av särskilt stöd. Liknande problematik har uppmärksammats i många andra fall i media och genom Skolinspektionen. Samtliga fall där bristerna är stora beror på att krav och riktlinjer inte följs eller av olika skäl inte kan hanteras. Ytterst ansvarig för den enskilda skolan och dess resultat är skolans rektor. Gott ledarskap är grunden för en god arbetsmiljö och en väl fungerande verksamhet. Regeringen borde i sitt arbete överväga ett statligt övertagande av dysfunktionella skolor.

Hantering av registerutdrag vid anställning

3. Våren 2021 beslöt riksdagen att luckra upp kraven på dokumenterad oförvitlighet vid anställning inom skolväsendet genom att endast kräva en notering om klanderfritt registerutdrag. Beslutet var olyckligt och bör rivas upp. Den mänskliga faktorn öppnar för fusk och personliga bedömningar i en fråga som kan vara av avgörande betydelse för enskilda elevers väl och ve. Elever och föräldrar måste känna sig trygga och det är av stor vikt att det finns en väldokumenterad historik för uppföljning om någon oegentlighet skulle uppstå.

Vi anser, i likhet med Skolverket, att begäran om inlämnat registerutdrag är en viktig del av skolans säkerhetsarbete och att barnperspektivet måste väga tyngst i denna fråga. Registerutdraget bör lämnas in till rektor och därefter arkiveras. Registerutdraget bör utökas och även omfatta brottskategorier som misshandel, olaga frihetsberövande, rån, stöld, grov stöld, vapenbrott, alkoholbrott (t.ex. langning), narkotikabrott och terror-

brott. Skollagens bestämmelser om registerkontroll ska utvidgas till att även omfatta chaufförer som anlitas vid skolskjuts. Vi anser även att ett nytt registerutdrag bör lämnas in varje år. Regeringen borde i sitt arbete överväga att införa skärpt hantering av registerutdrag där fler brottskategorier redovisas vid anställning inom skolväsendet samt vid skolskjuts.

Nationella riktlinjer för digitalisering och datoranvändning

4. Digitaliseringen av skolväsendet har inneburit både fördelar och nackdelar. I retrospektiv är vi benägna att betona det sistnämnda. Digitaliseringen har skett i hast, med en stor portion naivitet och till stora delar utan att hänsyn har tagits till barns och ungas kognitiva utveckling eller till beprövade metoder för inläring. Datorer har trängt undan och ersatt fysiska läroböcker trots att t.ex. Pisastudien visar att ju mer skärmar, desto sämre läsförståelse. Elever vittnar frikostigt om hur de raskt byter flikar och fortsätter spela spel eller vara inne på sociala medier när läraren vänder ryggen till. Rektorer suckar över saftiga merkostnader när datorer som elevernas enda lärverktyg ska lagas efter ovarsam hantering. Så här får det inte fortgå. Vi önskar att nationella riktlinjer fastslås där digitala verktyg helt tas bort för åk F–3, datorsalar och datorvagnar används i undervisningen i stället för personliga datorer och paddor i åk 4–6 och dessa datorer används när det skänker mervärde för inläringen och vid examination samt att erhållande av personliga datorer i åk 7–9 ska utgöra ett komplement och inte ersätta fysiska läroböcker i varje ämne. Lämpligen bör det även tas fram ett nationellt nätverk med hög säkerhet och robusta filter och brandväggar så att datorerna endast används som arbetsredskap och inget annat. Sveriges alla grundskolor ska därefter uppmanas att använda detta nationella nätverk, vilket även kommer att sänka kostnaderna. Regeringen borde i sitt arbete överväga att verkställa nationella riktlinjer för digitalisering och datoranvändning.

Mobilfri skola på riktigt

5. Våren 2022 antogs en proposition som reglerar mobilanvändningen i skolan. Det var ett vällovligt initiativ, men vi röstade emot eftersom vi ansåg att mobilförbudet skulle vara obligatoriskt och avse samtliga skolor. Enligt uppgifter som framkommit till oss har den nya lagen visat sig vara i stort sett tandlös och mobilerna används på liknande sätt som tidigare. Mobiltelefoner är ett störande moment i skolan och gör att elever lätt tappat koncentrationen. De skolor som har testat ett mobilförbud på riktigt har påvisat att det eftertraktade långtidslärandet – det vill säga att kunskaper finns kvar efter sex månader – erhålls mycket lättare. Barn och unga ska ges de bästa inlärningsförutsättningarna, och ett nationellt mobilförbud där mobilerna lämnas in på rektorsexpeditionen vid ankomsten skulle gynna eleverna.

Mobiltelefoner används dessutom också för att skriva nedsättande om varandra och fota varandra i prekära situationer samt till rena kränkningar. Detta fenomen minskar vid mobilförbud och det är en mycket viktig aspekt i en tid när den psykiska ohälsan ökar för våra elever. Sverigedemokraterna anser att skolan ska erbjuda en optimal miljö för inläring samt fysiskt och psykiskt välmående. Vi föreslår att skolan ska vara mobilfri upp till årskurs 9. Regeringen borde i sitt arbete överväga att införa en mobilfri skola på riktigt.

Förändrade betygskriterier för praktiska ämnen

6. Elever som är praktiskt och estetiskt lagda har i dag små möjligheter att briljera på grund av de teoretiska krav som ställs för erhållande av höga betyg. En elev i årskurs 9 som med egna händer och stor kreativitet exempelvis har snidat en utsökt slidkniv bör rimligen erhålla högsta betyg. I dag ställs följande teoretiska krav i slöjdämnet för att få betyget A: ”Eleven för välutvecklade resonemang om arbetsprocessen och resultatet samt hur det genomförda arbetet har påverkat kvaliteten, uttrycket och miljön.” Teoretiska moment – i den mån de behövs – ska inte utgöra betygskriterier för bild, slöjd, musik och idrott, utan det är utövandet eller bemästrandet av själva hantverket som ska utgöra betygsgrund. Regeringen borde i sitt arbete beakta nya betygskriterier för praktiska ämnen.

Barn utan tillstånd ska få skolgång på återvändandecenter

7. Antalet barn som vistas i Sverige utan tillstånd uppskattas till 2 000–3 000. Dessa barn har inte skolplikt men har enligt ett riksdagsbeslut 2013 samma rätt till utbildning i förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola som svenska barn. Personer som vistas illegalt har dessförinnan ofta prövats i domstol där det fastställts att vederbörande inte har rätt att stanna i Sverige. I stället för att respektera detta beslut väljer föräldrar att låta sina barn växa upp i ett skuggsamhälle. Detta måste få ett slut. Svensk lag ska följas. Den som fått besked om utvisning ska placeras i återvändandecenter och där ska barn få den undervisning som de har rätt till enligt barnkonventionen. Regeringen borde överväga att riva upp beslutet från 2013 och i stället ge barn utan tillstånd skolgång på återvändandecenter.

Förbud mot värderingsstyrd slöja i grundskolan

8. Hederskultur är ett begrepp för kulturella mönster som begränsar personers frihet och rättigheter med hänvisning till familjens heder. I skolan kan hedersrelaterat förtryck exempelvis göra sig gällande genom att flickor täcker hjässa, hår och hals med en slöja med hänvisning till antingen sin egen eller sin familjs kultur eller religiösa uppfattning. Den värderingsstyrda slöjan är en symbol för motsatsen till jämställdhet och innebär en öppen acceptans för förtryck mot det kvinnliga könet. Det strider mot svenska grundläggande värderingar.

Värderingsstyrd slöja befäster krav på flickors kyskhet och hör inte hemma i den svenska skolan där flickor är elever, inte objekt som behöver skylla sig för andras blickar. I skollagen (2010:800) hänvisas till diskrimineringslagen (2008:567). I diskrimineringslagen stadgas att diskriminering ska motverkas och att lika rättigheter och möjligheter ska främjas oavsett kön. Värderingsstyrd könsbunden slöja med syftet att skylla just flickor och kvinnor står i strid med detta. Skolan ska vara en frizon mot förtryck, och värderingsstyrd slöja hör inte hemma där. Regeringen borde låta arbetet mot hedersrelaterat förtryck även omfatta ett förbud mot värderingsstyrd slöja i grundskolan.

Avskaffa Barn- och elevombudet

9. Barn- och elevombudet arbetar för att motverka kränkningar av barn och elever i skola och förskola. Enligt Skolinspektionen ska Barn- och elevombudet objektivt utreda anmälningar om kränkande behandling och besluta i inkomna ärenden, informera om skollagens krav på nolltolerans mot kränkningar i skolan, ge skolorna råd om hur lagen ska användas, samarbeta med andra myndigheter och ombudsmän samt företräda barn eller elever i domstol. I flera fall har det visat sig att Barn- och elevombudet tagit ställning för en elev som menat sig ha blivit kränkt när en lärare eller rektor agerat för att upprätthålla ordningen i enlighet med sitt läraruppdrag. Det har även förekommit att Barn- och elevombudet verkat för utdömande av skadestånd till en elev i fall där Skolinspektionen gjort bedömningen att lärarens agerande följt skollagen. Detta är orimligt eftersom Barn- och elevombudet utgör en del av Skolinspektionen. Skolinspektionen har en viktig roll och ska ges möjlighet att agera enhetligt. Regeringen borde i sitt arbete beakta ett avskaffande av Barn- och elevombudet.

Stöd för skolpersonal med civilkurage

10. Skolpersonal förväntas agera och ingripa när elever bryter mot ordningsregler. Det är i dag en grannlaga uppgift eftersom det är upp till personalen att i stunden avgöra om insatsen är proportionerlig så att de går fria vid en eventuell anmälan från eleven. Alltför många är rädda för att ingripa, vilket är till stor skada både för skolpersonalens status och elevernas trygghet. Borgarskolan har till exempel sedan flera år tillbaka ett förbud mot flaggor och skyltar under studentutspringet. Detta till trots valde en student att vid sommaravslutningen 2024 hålla upp en palestinsk flagga på scenen i samband med avtackning. Skolans rektor försökte ta flaggan ifrån studenten och när studenten vägrade släppa den fann rektor sig nödgad att avlägsna både student och flagga från scenen. Malmö stad lät utreda händelsen. Det fastslogs att eleven utsatts för kränkning enär ingripandet inte ansågs vara proportionerligt eftersom inte rektorn i tid avbröt försöket att ta flaggan. Så här kan det inte fortsätta. Personal som uppvisar civilkurage måste ha samhällets fulla stöd. Regeringen borde överväga förändringar i skollagen där skolpersonal som ingriper vid brott mot ordningsregler har lagens stöd.

Återinför undervisningsskyldigheten

11. Lärartjänsterna var statligt reglerade fram till 1990-talet. Det inbegrep till exempel att antalet lektioner à 40 minuter var angivet genom en undervisningsskyldighet (usk). En klasslärare hade en usk på 26 lektioner i veckan, en högstadielärare 24 lektioner i veckan och en gymnasielärare 21 lektioner i veckan. De lärare som höll fler schemalagda lektioner än så fick extra betalt. Förutom undervisning och obligatoriska möten kunde lärarna förlägga arbetstiden där de önskade. Lärarna hade således stor frihet att själva påverka sin arbetstid och lön. Detta faktum allena kan ha utgjort en stor dragningskraft för dåtidens lärare på alla nivåer. Lärarbristen i dag är alarmerande, och yrket måste göras mer attraktivt. Det finns all anledning att lära av historien och tillvarata beprövad erfarenhet. Vi anser att undervisningsskyldigheten ska återinföras och att den arbetsplatsförlagda arbetstiden bör luckras upp. Regeringen borde i sitt arbete överväga en återinförd undervisningsskyldighet.

Nationell språkkravsmodell för pedagogisk skolpersonal

12. Det är av största vikt att de vuxna som eleverna möter i skolan inte bara förstår språket utan även kan tala god svenska och förmedla det svenska språket. Språket är dessutom den enskilt viktigaste faktorn för att elever med utländska föräldrar ska få en lyckad integration. En nationell språkkravsmodell i svenska ska skapas och certifiering införas för pedagogisk skolpersonal. Socialstyrelsen behandlar ansökningar om legitimation i språklig behörighet till yrkeslegitimationer inom vissa yrken. På liknande sätt ska en myndighet besluta om språklig behörighet för pedagogisk skolpersonal och certifiering i svenska språket. Regeringen borde i sitt arbete beakta en nationell språkkravsmodell för pedagogisk skolpersonal.

Krav på att ange vilken konfessionell inriktning verksamheten avser

13. Det är viktigt att beslutsfattare har tillgång till statistik för att kunna följa skolutvecklingen. Det är mycket välkommet att alla skolor numera måste ange om de bedrivs med konfessionell inriktning vid ansökan om tillstånd. För transparensens skull bör det även framgå vilken konfessionell inriktning det rör sig om. Regeringen borde i sitt arbete beakta värdet av att ange vilken konfessionell inriktning verksamheten avser.

Utredning av enhetsskolan

14. År 1962 fattade riksdagen beslutet att införa enhetsskolan – den nya grundskolan – som skulle ersätta folkskola, realskola och andra sorters skolor som fortsättningsskola och flickskola. Beslutet föregicks av en försöksverksamhet som påbörjades redan läsåret 1949/50 – alltså innan riksdagens principbeslut – och avsikten var att försöksverksamheten skulle utvärderas och att frågan om enhetsskolan därefter skulle avgöras i riksdagen. Skolöverstyrelsens utvärdering visade att enhetsskolans resultat var mycket sämre än realskolans, men trots detta fattade riksdagen beslutet att enhetsskolan, eller grundskolan, skulle ersätta alla tidigare skolformer. Alla stora reformer bör utvärderas i syfte att dra lärdomar inför framtiden. Drygt sextio år har gått och enhetsskolan har inte utvärderats. Det är hög tid. Regeringen borde i sitt arbete överväga att tillsätta en utredning som utvärderar enhetsskolan.

Patrick Reslow (SD)

Robert Stenkvist (SD)

Jörgen Grubb (SD)

Anders Alftberg (SD)